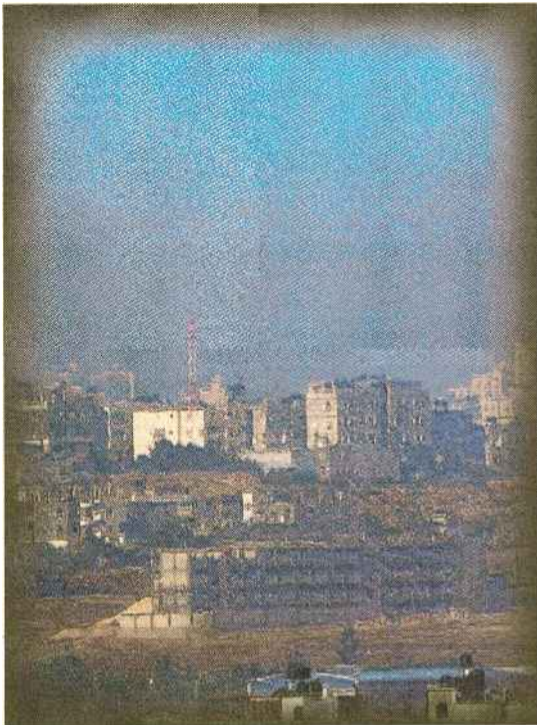
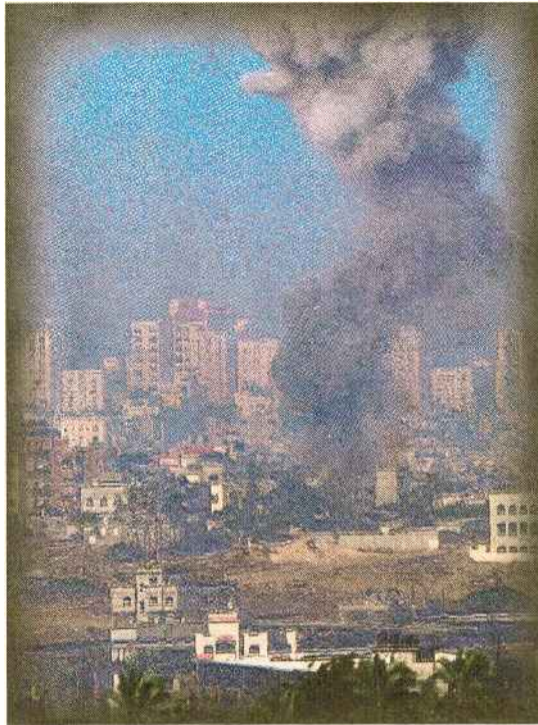


עזה, אתמול. סחורות עוברות גם תחת אש



צילום: אי.פי

מלחמה ובננות יועז הנדל



מלחמות התשה מורכבות מניצחונות קטנים: רובן תוצר של תזמון והחלטות טובות. מבצע "עמוד ענן" התחיל עם שני המרכיבים האלה, בתוספת רוח גבית מהציבור. על התזמון המוצלח אחראי השב"כ, על ההחלטה מגיע הקרדיט לנתניהו וברק. אחרי ארבע שנים מבוזזות, הם החליטו. בישראל, כשהתוחמים רועמים, הציניות – באופן זמני – מושתקת. יש לנו רגעים נדירים כאלה, כמה שעות חטופות של אחדות לאומית, של הסכמה רחבה עם ממשלה מכהנת. עכשיו יורים כי אין ברירה אחרת. המבצע שהתחיל ביום רביעי לא ישנה את המציאות בדרום. זו האמת הלא נעימה. נירדש לעוד מבצעים בעתיד. לעוד החלטות. המבצע הזה חיוני כי אין לנו את הפריבילגיה להיות הצד המותש, אנחנו לא יכולים להרשות לעצמנו להתעלם מהמציאות בדרום לעוד ארבע שנים. מדינה ריבונית מחויבת להגן על אזרחיה גם אם יש לכך מחיר. חוסן לאומי משמעותו להכיר בכך שהמחיר הזה קיים.

בעסקים אין אידיאולוגיה

יצאתי לבקר בחזית הלחימה של מדינת ישראל, בין קסאמים לתקרית על גדר המערכת, רגע לפני מבצע "עמוד ענן". במעבר כרם שלום בשעות הבוקר – עומס שגרת. למרות המתח, עורך המסחר של ישראל ורצועת עזה שוקק חיים. משאיות מלאות בסחורה מגיעות, עוברות בידוק, פורקות גב אל גב סחורה ל-32 משאיות המעבר, ומשם נוסעות 400 מטרים עד למסוף בצד הפלסטיני. רשימת הסחורות ארוכה: ממוצרי מזון, טקסטיל, בעלי חיים ועד מוצרי בנייה. רוב המוצרים משמשים לחיי היום-יום, חלקם, כנראה, עזרו לחמאס להתכונן לסבב הנוכחי. 355 משאיות מלאות מגיעות מדי יום לכרם שלום. מי שרוצה ללמוד על הכלכלה של מדינת החמאס, על ההיגיון שמאחורי הלחימה, צריך להגיע עם מחברת ריקה ועט. התושבים בעזה אוהבים בננות וחומרי בנייה. לא ברור מה יותר. אחרי הבחירות במצרים, כשנציג "האחים המוסלמים", מורסי, נבחר, הוכרו ברצועה חרם על פירות וירקות מישראל. אם הליברלים האירופאים והשמאל הרדיקלי בישראל יכולים להתרים תוצרת כחול-לבן, אז גם בעזה רוצים. אחרי כמה ימים נשברו. הבננות שהגיעו מהמנהרות היו באיכות ירודה. טעם וריח חזקים מאידיאולוגיה צרכנית. מתוך רשימת הסחורות שמופיעות בכרם שלום אפשר גם

הייתה אמורה להיות משימה לאומית, לא פחות מההסברים על הצורך בתקיפה באיראן. לשם כך הקימו אחרי מלחמת לבנון מערך הסברה: עבודה מערכתית, לא מופע של איש אחד מול קבוצת שגרירים. מי שלא טורח בערב שבת, לא יאכל בשבת, או לפחות יגלה שיש לו קשיים בעיכול.

ישראלי מוטה כמוני מוצא את עצמו מסביר בפורומים בינלאומיים על ההבדל בין מצור ובין מעבר סחר, בין סגר לבין רצועה שלה גבול אוטונומי עם מצרים. לרוב זה מסתיים במאבק מילולי. כדי לשכנע, הכי טוב מראה עיניים. לכן, אחד המקומות שבהם מסבירים את הטיעון הישראלי בזמן שגרה הוא מעבר כרם שלום. באין הפעלה מערכתית, מזרים לשם משרד הביטחון עיתונאים זרים, נספחים צבאיים ודיפלומטיים, כל מי שיכול להשפיע על דעת הקהל.

עמי שקד, מפונה מגוש קטיף, משמש כמנהל המעבר מטעם משרד הביטחון. הערבית שלו שוטפת, וכך גם ההיכרות שלו עם הסחורות והאנשים בצד השני. "אין סגר, הכל בלוף", הוא אומר ומראה לי את המספרים. מאז אירועי המרמה הסחורות זורמות לרצועה באופן חופשי. "אנחנו מסוגלים להכניס הרבה יותר, זה תלוי בביקוש שלהם". למרות הקסאמים ופצצות המרגמה, נסגר המעבר בממוצע יומיים בשנה. השבוע זה קרה פעמיים. בהשוואה לצד המצרי, מדובר באזור סחר חופשי.

לכמיל אברורוקו, מנהל רשות המעברים, ברור שמעבר לתפקיד השוטף – האחריות ל-25 אלף טון שמועברים מדי יום מאזור יהודה ושומרון לישראל – צריך מדי פעם גם לעסוק בהסברה. 34 מעברים קיימים היום באיו"ש. 15 מהם מופעלים בידי המשרד לביטחון פנים סביב ירושלים. השאר בידי המינהלת של אברורוקו, שהוקמה ב-2005.

בפוליטיקה מאחדים מפלגות תוך כמה ימים, בשאר התחומים הביורוקרטיה מנצחת. בישראל כמו בישראל אין רשות אחת שאחראית על הכל. אין גורם מקצועי שאין בלתו. אני שואל על כך את אברורוקו, והוא מושך בכתפיו ושותק. יש עניין של תקציבים, תקנים, יש גם שאלה של סדר, של ראייה ארוכת טווח. השיטה מנצחת את הצורך בייעול. כך בהסברה, כך במעברים.

בינתיים, בעזה, חלקת אלוהים הקטנה של אברורוקו עוברת. הסחורה עוברת בדייקנות, הביקוש מקבל מענה. המצור שבו הואשמה ישראל לא קיים רוב ימות השנה. יש הבטחות ישראליות שמתממשות, וזו בשורה טובה.

לגבי ההבטחה של הממשלה הנוכחית לתושבי הדרום בשנים האחרונות – שקט, היסול הטרור ושאר ההתחייבויות שמלוות בידיים קפוצות ומעילי עור, צריך לקוות שמה שמתרחש עכשיו הוא מדיניות. ■

yoazhendel@gmail.com

ללמוד על הנטיות הכלכליות. שלטון החמאס מתנגד לתחרות ולשוק חופשי. חיים על תרומות ועל הכרוזות מלחמה. השיטה פשוטה: מייבאים מפעלים שלמים, מקימים ייצור מקומי, ואז אוסרים על יבוא של מוצרים מתחרים. כל הקודם זוכה, במיוחד אם יש לו קרבה לשלטון.

מעבר כרם שלום הוא צומת של זיכרונות. מצד אחד ציר פילרפי בואכה שכונת זייתון, המקום שבו חיפשו במאי 2004 חיילי צה"ל את שרידי הרוגי הנגמ"ש. סמל הרעות. מצד שני המוצב שממנו נחטף גלעד שליט. סמל העייפות הלאומית. מדרום לו גבול מצרים, ועליו מוצבים שפונים פנימה כלפי סיני. כרם שלום הוא גם צומת של אינטרסים: מצרים מבקשת לשנוא את ישראל בלי תקריות גבול, ואם זה תלוי בה – גם בלי מבצעים ישראלים שיחייבו אותה לאמץ את שריר הגינוי.

חמאס מבקש שישראל תמשיך להעביר סחורה למרות הלחימה, ולישראל יש אינטרס שהשלום עם מצרים ימשך ושהסחורה לרצועת עזה תזרום, שלא נואשם במחסור. כשמצרים סגרה את המנהרות בספטמבר האחרון, עלה הביקוש למעבר כרם שלום ב-30 אחוז.

הפעילות היא תוצר של היצע וביקוש – ללא קשר למלחמת ההתשה שמתנהלת כבר שנים. ארגונים פרו-פלסטיניים מרברים על סגר ישראל, מצור צבאי. הטרמינולוגיה חודרת כמעט לכל מקום אפשרי. מדי כמה חודשים יוצאת ספינה אירופית, "כרי לעזור לנצורים עם סיוע הומניטרי". הם מפליגים עם שלטים וליווי תקשורת, נעצרים בקרבת המים הטריטוריאליים, לרוב ללא סחורה של ממש, וחוזרים כגיבורים הביתה.

הבלוף של המצור

אם המילה "סגר" היא המוקש הישראלי בשגרה, בזמן לחימה הבעיה החמורה ביותר היא הלחץ הבינלאומי. כל מבצע ברצועת עזה מתחיל ונגמר ביכולת של ישראל להסביר אותו לעולם. יש כאלה שטוענים שמדיניות ראויה לא זקוקה להסברים. הם לא מכירים כנראה את המזרח התיכון – עולם שבו פורחות הקונספירציות, ממלכת הפברוקים.

לישראל אין מגבלה צבאית בהתמודדות עם חמאס, המגבלה היא אורך הנשימה בזמן הלחימה. את הנשימה הזו – הלגיטימציה הבינלאומית – מקבלים בעזרת הסברה. המקרה של עזה אמור להיות פשוט: יש גבול, אין התנחלויות, יש מי שיורה מצידו האחד ויש אזרחים וצבא ההגנה לישראל מצידו השני. אלא שגם סיפור פשוט דורש עבודה.

מאז נקטע באיבו מבצע עופרת יצוקה, היה ברור לכולם שיהיה סכב נוסף. יצירת לגיטימציה למבצע נוסף ברצועה

אם המילה "סגר" היא המוקש הישראלי בשגרה, בזמן לחימה הבעיה החמורה ביותר היא הלחץ הבינלאומי. כל מבצע בעזה מתחיל ונגמר ביכולת של ישראל להסביר אותו